

В. Ю. Микулець,

кандидат юридичних наук, доцент

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8859-3311>

ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ЦЕНТРІВ КОМПЛЕКТУВАННЯ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ У КОНТЕКСТІ УДОСКОНАЛЕННЯ ВОЄННОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
вул. академіка Степана Дем'янчука, 4, навчальний корпус № 1
33000, Рівне, Україна
E-mail: mykulets.vitalii@megu.edu.ua

Мета: аналіз правової регламентації діяльності територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки з метою визначення напрямів удосконалення їхнього правового статусу.

Методи дослідження: загальнотеоретичні і аналітичні методи у поєднанні з системним і комплексним підходами. **Результати:** на теоретичному рівні дослідження встановлено, що створення нового органу державно влади на базі існуючої системи територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки з одночасним ухваленням спеціального закону сприятиме удосконаленню правової регламентації діяльності ТЦК і, водночас, поява такого закону стала б важливим елементом удосконалення воєнного законодавства України. Обстоюється думка, що запропонована реформа системи територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки сприятиме, зрештою, позитивній трансформації ставлення до ТЦК громадян, а також буде підтвердженням правового характеру української держави. **Обговорення:** порушується питання невідповідності статусу територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки їхньому реальному функціональному навантаженню. Доводиться, що відповідно до чинного законодавства систему ТЦК доцільно трансформувати у державну службу діяльність якої спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра оборони, і який реалізує державну політику у сферах військового обов'язку і військової служби, мобілізаційної підготовки та мобілізації, соціального супроводу. Наголошується, що для забезпечення правового характеру діяльності такої служби необхідно розробити і ухвалити профільний закон.

Ключові слова: військове законодавство; військове будівництво; територіальні центри комплектування та соціальної підтримки.

Постановка проблеми та її актуальність. У своїх попередніх дослідження ми вказували на те, що у період воєнного стану – починаючи з 24 лютого 2022 року, військове законодавство так чи інакше стало предметом цікавості практично усього суспільства [1]. Зауважимо, що військове законодавство розглядається як система правових актів, у яких закріплені норми, що регулюють відносини у галузі військового

будівництва і діяльності Воєнної організації держави [2]. При цьому, військове будівництво обґрунтовано розглядається як система економічних, соціально-політичних, правових, власне військових та інших заходів держави, що здійснюються в інтересах зміцнення обороноздатності.

Як справедливо відзначає українська дослідниця І. Шопіна, специфікою військово-

правових норм є їхній комплексний характер: «з елементами норм військового права в їх структурі можуть поєднуватися елементи норм конституційного, адміністративного, кримінального, цивільного та інших галузей права» [3]. Базовим рівнем поєднання правових норм, наголошує дослідниця, є інститут права як сукупність військово-правових норм, призначених для регулювання окремих якісно однорідних військово-правових відносин (наприклад інститут військової служби, демократичного цивільного контролю, правового забезпечення діяльності військ). Як ми свого часу відзначали «на практиці військове законодавство реалізується через правомірну поведінку військовослужбовців, практичну життєдіяльність Збройних сил України, при цьому воно є явищем динамічним, особливо в умовах воєнного стану, а тому орієнтоване на ефективне регулювання правовідносин, що виникають у військовій сфері» [1, с. 52].

Між тим, військове будівництво у період воєнного стану виходить за межі суто військової сфери і, передусім, у питаннях мобілізаційної роботи і саме ця робота і суб'єкти її діяльності – територіальні центри комплектування та соціальної підтримки (далі – ТЦК), а також їхні службовці, стали предметом жвавого суспільного обговорення. Не вдаючись у деталізацію змісту такого обговорення, зауважимо, що суто з юридичної точки зору мовиться про правовий статус відповідних суб'єктів щодо якого є певні питання, вирішення яких розглядаємо у контексті удосконалення воєнного законодавства України.

Метою статті є аналіз правової регламентації діяльності територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки з метою визначення напрямів удосконалення їхнього правового статусу. Зважаючи на теоретичний характер дослідження, у роботі використано загально-теоретичні і аналітичні методи у поєднанні з системним і комплексним підходами.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Нині тема правового статусу територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки здебільшого висвітлюється у засобах масової інформації, натомість наукових робіт з цього

приводу, як не дивно, небагато. Зокрема у процесі підготовки цього матеріалу у поле зору нашої дослідницької уваги потрапила праця таких дослідників, як-от О. Коваль і А. Павліковський (порушували питання формування та функціонування територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки [4]); Н. Грицай і О. Гриневич (зверталися до проблематики реформування військових комісаріатів і створення на їх базі територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки [5]); Т. Гембач (писала про перспективи реформування системи надання адміністративних послуг територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки [6]); В. Комашко і С. Кравченко (порушували тему корупційних чинників у діяльності територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки [7]). Взявши до уваги міркування колег і зважаючи на відсутність актуальних робіт щодо правової регламентації діяльності територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки у контексті удосконалення воєнного законодавства України пропонуємо наші міркування з цього приводу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Територіальні центри комплектування та соціальної підтримки, а також їхні службовці, нині серед найбільш згадуваних у медійному просторі. Однією з тем, що дискутується як на побутовому рівні, так і на рівні фахових юристів є проблематика правового статусу ТЦК, оскільки саме він знаходиться в основі розуміння правомірності тих чи інших дій службовців ТЦК.

Неоднозначна або, м'яко кажучи, критична реакція суспільства на певні аспекти діяльності ТЦК змусило її представників обґрунтовувати правомірність існування ТЦК та їхні повноваження (як приклад – позиція в цьому питанні Львівського обласного ТЦК [8]). При цьому представники ТЦК апелюють до Положення «Про територіальні центри комплектування та соціальної підтримки» від 23 лютого 2022 р. № 154. Відповідно до вказаного документу «територіальні центри комплектування та соціальної підтримки є органами військового управління, що забезпечують виконання законодавства з питань військового обов'язку і військової служ-

би, мобілізаційної підготовки та мобілізації» [9]. На думку представників ТЦК цей документ забезпечує правову рамку й основу їхньої діяльності.

Принагідно відзначимо, що у національному законодавстві дійсно існує практика регламентації діяльності органів військового управління за допомогою положень – тут доречно згадати Положення про Генеральний штаб Збройних Сил України (Указ Президента України від 30 січня 2019 року № 23/2019) або Положення про Міністерство оборони України (Постанова Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 р. № 671).

Між тим, необхідно наголосити, що положення – це **нормативно-правовий, підзаконний** акт, який встановлює основні правила організаційної діяльності підприємств та установ, а також їхніх структурних підрозділів. Положення **виконує регулятивну функцію, адже містять правила поведінки**, що мають **загальнообов'язковий характер** для певної категорії суб'єктів (наприклад, для службовців органу вади, або працівників певної установи (ТЦК)). Положення також виконують регламентуючу функцію, адже покликані **упорядкувати** певної сфери діяльності того чи іншого органу чи організації.

З означеного походить, що положення, наприклад про органи військового управління, призначені саме для цих органів, тобто є локальними актами, які регулюють діяльність відповідного органу, а також **права та обов'язки її працівників**. Втім, чи достатнім документом є положення у ситуації, коли певний орган здійснює свої повноваження через комунікацію з іншими суб'єктами (у випадку ТЦК з фізичними та юридичними особами)? Вважаємо, що ні.

Наша позиція передусім ґрунтується на нормах Конституції України. Зокрема ст. 19 Основного закону встановлює, що «органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України» [10]. Крім того, ст. 6 Конституції також вказує на те, що органи виконавчої влади

здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією межах і відповідно до законів України. Зрештою, ст. 65 Конституції визначаючи захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України обов'язком громадян України, встановлює, що «громадяни відбувають військову службу відповідно до закону». З означених конституційних положень походить, що правовий характер функціонування органу державної влади забезпечується чіткою регламентацією його діяльності, зокрема стосовно взаємодії фізичними та юридичними особами. Відповідне правило очевидно має поширюватися і на територіальні центри комплектування та соціальної підтримки.

Ще один момент, на який варто звернути увагу – це наскільки обґрунтовано віднесено територіальні центри комплектування та соціальної підтримки до органів військового управління.

Відзначимо, що поняття «орган військового управління» визначено у ст. 1 Закону України «Про оборону України» від 6 грудня 1991 року. Щоправда відповідне поняття з'явилося у законі у редакції цього нормативно-правового акту від 5 жовтня 2000 року. На той момент до органів військового управління було віднесено «Міністерство оборони України, інші центральні органи виконавчої влади, що здійснюють керівництво військовими формуваннями, утвореними відповідно до законів України, Генеральний штаб Збройних Сил України, інші штаби, командування, управління, постійні чи тимчасово утворені органи у Збройних Силах України та інших військових формуваннях, призначені для виконання функцій з управління, в межах їх компетенції, військами (силами), з'єднаннями, військовими частинами, військовими навчальними закладами, установами та організаціями, які належать до сфери управління центральних органів виконавчої влади, а також військові комісаріати, що забезпечують виконання законодавства з питань військового обов'язку і військової служби, мобілізаційної підготовки та мобілізації» [11].

Поява у цьому визначенні терміну «територіальні центри комплектування та соціальної підтримки» відбулася під час чергового етапу

внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення окремих питань виконання військового обов'язку та ведення військового обліку у 2021 році [12].

Не складно помітити, що у наведеному визначенні військові комісаріати, а згодом і територіальні центри комплектування та соціальної підтримки згадуються не в основному переліку органів військового управління, а скоріше, як доповнення цього переліку – через мовну конструкцію «а також». Припускаємо, що відповідний підхід є радше даниною традиції, яка, до того ж відноситься до пострадянського спадку (комплектація збройних сил через військомати як спеціальну організаційну структуру).

Між тим, аналіз Положення «Про територіальні центри комплектування та соціальної підтримки» від 23 лютого 2022 р. № 154 у частині завдань, повноважень і функцій, що покладені на ТЦК, ширше ніж у радянських військоматів і більшою мірою нагадує орган зі статусом державної служби. Так, згаданим положенням визначено, що ТЦК забезпечують виконання законодавства з питань військового обов'язку і військової служби, мобілізаційної підготовки та мобілізації, а також забезпечують організацію соціального і правового захисту військовослужбовців, військовозобов'язаних і резервістів, ветеранів війни та військової служби, пенсіонерів з числа військовослужбовців Збройних Сил та членів їх сімей, участь у військово-патріотичному вихованні громадян, здійснення інших заходів з питань оборони відповідно до законодавства [10].

Своєю чергою, відповідно до Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 року у разі якщо більшість функцій органу виконавчої влади складають функції з надання адміністративних послуг фізичним і юридичним особам, центральний орган виконавчої влади утворюється як служба [13]. Водночас, досі науково обґрунтовано, що державні служби в Україні типово здійснюють завдання з реалізації державної політики у визначеній сфері та внесення пропозицій щодо формування державної політики у визначеній сфері. Крім цього, державні служби

в Україні можуть здійснювати контроль і нагляд за додержанням вимог законодавства у визначеній сфері та реалізувати певні специфічні функції, що притаманні конкретній державній службі у залежності від її предмета відання [14].

Взявши до уваги означене, вважаємо, що визначення територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки як органів військового управління не є коректним і не відповідає фактичним завданням, повноваженням і функціям, що покладені на ТЦК. Обґрунтовано, з метою упорядкування питання правового статусу ТЦК здійснити їхнє перепідпорядкування Міністерству оборони України у статусі державної служби, шляхом ухвалення Верховною Радою України спеціального закону, наприклад, про Державну службу комплектування та соціальної підтримки Сил безпеки й оборони України. Формуючи визначення правового статусу нової структури виконавчої влади, варто законом установити, що ця служба є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра оборони, і який реалізує державну політику у сферах військового обов'язку і військової служби, мобілізаційної підготовки та мобілізації, соціального супроводу військовослужбовців, військовозобов'язаних і резервістів, призваних на збори, ветеранів війни та військової служби, пенсіонерів та членів їх сімей.

Очевидно такий закон давав би відповіді (1) щодо принципів діяльності, скажімо так, оновленого ТЦК, (2) щодо системи і правового статусу його працівників, (3) їхніх повноважень та (4) законом допустимі заходи мобілізаційного характеру (особливо тих, що входять у площину обмеження прав і свобод особи), зрештою, (5) про механізми громадського контролю Державної служби комплектування та соціальної підтримки Сил безпеки й оборони, якого нинішнє ТЦК практично не знає. Створення нового органу державно влади з одночасним ухваленням спеціального закону сприятиме удосконаленню правової регламентації діяльності ТЦК, а отже і правовому характеру їхнього функціонування.

Висновки. Створення нового органу державно влади на базі існуючої системи територіальних центри комплектування та соціальної підтримки з одночасним ухваленням спеціального закону сприятиме удосконаленню правової регламентації діяльності ТЦК і, водночас, поява такого закону стала б важливим елементом удосконалення воєнного законодавства України. Вважаємо, що запропонована реформа системи територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки сприятиме, зрештою, позитивній трансформації ставлення до ТЦК громадян, а також буде ще однією ілюстрацією правового характеру української держави.

Література

1. Микулець В.Ю. Сучасне поняття військового законодавства та його систематизація. *Інноваційні дослідження та перспективи розвитку науки і техніки у XXI столітті*: зб. тез доп. учасників Міжнар. наук.-практ. конф. до 30-річчя Приват. вищ. навч. закл. «Міжнар. економ.-гуманітар. ун-т ім. акад. Степана Дем'янчука» (м. Рівне, 19 жовт. 2023 р.). Рівне: ВПНЗ «МЕГУ», 2023. Ч 2. С. 51–52.
2. Військове законодавство. *Encyclopedia of Modern Ukraine*. URL: <https://esu.com.ua/article-34472> (дата звернення: 25.08.2023).
3. Шопіна І.М. Система військового права України. *Теоретичні питання юриспруденції і проблеми правозастосування: виклики XXI століття*. Харків, Науково-дослідний інститут публічної політики і соціальних наук, 2019. С. 126–128.
4. Коваль О.В., Павліковський А.К. Формування та функціонування територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки: проблеми і шляхи їх вирішення. *Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського*. 2018. № 1. С. 120–125.
5. Грицай Н., Гриневич О. Реформування військових комісаріатів і створення на їх базі територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки. *Західноукраїнський національний університет*. 2019. С. 33–34. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/35507/1/30.pdf> (дата звернення: 24.02.2024).
6. Гембач Т. Сервісно орієнтована держава в контексті реформування системи надання адміністративних послуг територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки. *Наукові теорії сьогодення та перспективи розвитку наукової думки: матеріали міжнародної наукової конференції (Т. 3), 11 жовт., 2019 рік*. Київ: МЦНД, 2019. С. 80–82.
7. Комашко В.В., Кравченко С.О. Корупційогенні чинники в діяльності територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки і шляхи їх усунення. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2023. Том 34 (73), № 4. С. 28–35.
8. Левко М. Діяльність ТЦК та СП здійснюється у правовому полі. *Zaxid.net*, 30 трав. 2023. URL: https://zaxid.net/diyalnist_ttsk_ta_sp_zdiysnyuyetsya_u_pravovomu_poli_n1564506 (дата звернення: 24.02.2024).
9. Про затвердження Положення про територіальні центри комплектування та соціальної підтримки: Постанова Кабінет міністрів України від 23 лют. 2022 р. № 154. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/154-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 24.02.2024).
10. Конституція України від 28 черв. 1996 року (зі змінами та доповненнями). Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 24.02.2024).
11. Про оборону України: Закон України від 6 груд. 1991 року № 1932-ХІІ (зі змінами та доповненнями). Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>.
12. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення окремих питань виконання військового обов'язку та ведення військового обліку: Закон України від 30 бер. 2021 року № 1357-ІХ Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1357-20#n124> (дата звернення: 17.03.2024).
13. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 бер. 2011 року № 3166-VI (зі змінами та доповненнями). Законодавство

України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text> (дата звернення: 17.03.2024).

14. Лавренова О.І. Загальна характеристика функцій державної служби як центрального органу виконавчої влади. *Наше право*. 2014. № 6.-С. 34–39.

References

1. Mykulets V.Yu. Suchasne poniattia viiskovoho zakonodavstva ta yoho systematyzatsiia. *Innovatsiini doslidzhennia ta perspektyvy rozvytku nauky i tekhniky u XXI stolitti* : zb. tez dop. uchasnykiv Mizhnar. nauk.-prakt. konf. do 30-richchia Pryvat. vyshch. navch. zakl. «Mizhnar. ekonom.-humanitar. un-t im. akad. Stepana Demianchuka» (m. Rivne, 19 zhovt. 2023 r.). Rivne: VPNZ "MEHU", 2023. Ch 2. S. 51–52.

2. Viiskove zakonodavstvo. Encyclopedia of Modern Ukraine. URL: <https://esu.com.ua/article-34472> (data zvernennia: 25.08.2023).

3. Shopina I.M. Systema viiskovoho prava Ukrainy. *Teoretychni pytannia yurysprudentsii i problemy pravozastosuvannia: vyklyky XXI stolittia*. Kharkiv, Naukovo-doslidnyi instytut publichnoi polityky i sotsialnykh nauk, 2019. S. 126–128.

4. Koval O.V., Pavlikovskyi A.K. Formuvannia ta funktsionuvannia terytorialnykh tsestriv komplektuvannia ta sotsialnoi pidtrymky: problemy i shliakhy yikh vyrishennia. *Zbirnyk naukovykh prats Tsentru voienno-stratehichnykh doslidzhen Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy imeni Ivana Cherniakhovskoho*. 2018. № 1. S. 120–125.

5. Hrytsai N., Hrynevych O. Reformuvannia viiskovykh komisariativ i stvorennia na yikh bazi terytorialnykh tsestriv komplektuvannia ta sotsialnoi pidtrymky. *Zakhidnoukrainskyi natsionalnyi universytet*. 2019. S. 33–34. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/35507/1/30.pdf> (data zvernennia: 24.02.2024).

6. Hembach T. Servisno oriientovana derzhava v konteksti reformuvannia systemy nadannia administratyvnykh posluh terytorialnykh tsestriv komplektuvannia ta sotsialnoi pidtrymky. *Naukovi teorii sohodennia ta perspektyvy rozvytku naukovoï dumky: materialy mizhnarodnoi naukovoï*

konferentsii (T. 3), 11 zhovt., 2019 rik. Kyiv: MTsND, 2019. S. 80–82.

7. Komashko V.V., Kravchenko S.O. Koruptsiöhenni chynnyky v diialnosti terytorialnykh tsestriv komplektuvannia ta sotsialnoi pidtrymky i shliakhy yikh usunennia. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Seriia: Publichne upravlinnia ta administruvannia*. 2023. Tom 34 (73), № 4. S. 28–35.

8. Levko M. Diialnist TTsK ta SP zdiisniuietsia u pravovomu poli. *Zaxid.net*, 30 trav. 2023. URL: https://zaxid.net/diialnist_ttsk_ta_sp_zdiysnyuyets_ia_u_pravovomu_poli_n1564506 (data zvernennia: 24.02.2024).

9. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro terytorialni tsestry komplektuvannia ta sotsialnoi pidtrymky: Postanova Kabinet ministriv Ukrainy vid 23 liut. 2022 r. № 154. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/154-2022-%D0%BF#Text> (data zvernennia: 24.02.2024).

10. Konstytutsiia Ukrainy vid 28 cherv. 1996 roku (zi zminamy ta dopovnenniamy). *Zakonodavstvo Ukrainy*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (data zvernennia: 24.02.2024).

11. Pro oboronu Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 6 hrud. 1991 roku № 1932-XII (zi zminamy ta dopovnenniamy). *Zakonodavstvo Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>.

12. Pro vnesennia zmin do deiaknykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo udoskonalennia okremykh pytan vykonannia viiskovoho oboviazku ta vedennia viiskovoho obliku: Zakon Ukrainy vid 30 ber. 2021 roku № 1357-IX *Zakonodavstvo Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1357-20#n124> (data zvernennia: 17.03.2024).

13. Pro tsentralni orhany vykonavchoi vlady Zakon Ukrainy vid 17 ber. 2011 roku № 3166-VI (zi zminamy ta dopovnenniamy). *Zakonodavstvo Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text> (data zvernennia: 17.03.2024).

14. Lavrienova O.I. Zahalna kharakterystyka funktsii derzhavnoi sluzhby yak tsentralnoho orhanu vykonavchoi vlady. *Nashe pravo*. 2014. № 6.-S. 34–39.

LEGAL REGULATION OF THE TERRITORIAL RECRUITMENT AND SOCIAL SUPPORT CENTERS ACTIVITIES IN THE CONTEXT OF IMPROVING MILITARY LEGISLATION OF UKRAINE

Academician Stepan Demianchuk International
University of Economics and Humanities
Academician Stepan Demianchuk Street, 4, academic building № 1
33000, Rivne, Ukraine
E-mail: mykulets.vitalii@megu.edu.ua

Purpose: the analysis of the legal regulation of the territorial recruitment and social support centers activities in order to determine directions for improving their legal status was conducted. **Research methods:** general theoretical and analytical methods combined with systemic and complex approaches. **Results:** it was determined that at the theoretical level of the study that the creation of a new body of state power based on the existing system of the territorial recruitment and social support centers with the simultaneous adoption of a special law will contribute to the improvement of the legal regulation of the activities of these territorial centers and, at the same time, the appearance of such a law would become an important element of the improvement of the military legislation of Ukraine. The idea is argued that the proposed reform of the system of territorial recruitment and social support centers will contribute to a positive transformation of the attitude of citizens towards these territorial centers, and will also be a confirmation of the legal nature of the Ukrainian state. **Discussion:** the issue of non-compliance of the status of territorial recruitment and social support centers with their real functional load is raised. It is proven that, in accordance with the current legislation, it is expedient to transform the system of the territorial recruitment and social support centers into a state service whose activities are directed and coordinated by the Cabinet of Ministers of Ukraine through the Minister of Defense, and which implements state policy in the areas of military duty and military service, mobilization training and mobilization, and social support. The author emphasized that it is necessary to develop and adopt a specific law in order to ensure the legal nature of the activity of such a service.

Key words: military legislation; military construction; territorial recruitment and social support centers.

Стаття надійшла до редакції 02.09.2024